

Høringsnotat vedrørende anden del af Danmarks langsigtede renoveringsstrategi for støtte til renovering af den nationale masse af såvel offentlige som private beboelsesejendomme og erhvervsbygninger

Kontor/afdeling
Center for
Energieffektivisering

Dato
18. juni 2021

J nr. 2020 - 6116

/ANBN, AHJN, TQHG

Baggrund

Energistyrelsen har afholdt offentlig høring om udkast til anden del af Danmarks langsigtede renoveringsstrategi for støtte til renovering af den nationale masse af såvel offentlige som private beboelsesejendomme og erhvervsbygninger fra og med den 9. april 2021 til og med den 7. maj 2021.

Den langsigtede renoveringsstrategi implementerer artikel 2a i EU-direktiv om bygningers energimæssige ydeevne, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/844/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

Energistyrelsen har modtaget høringssvar fra følgende:

1. CO-industri (Har sendt et høringssvar, hvori det fremgik, at organisationen ikke agtede at afgive høringssvar)
2. DPA-System (Dansk Producentansvars-System) (Har sendt et høringssvar, hvori det fremgik, at organisationen ikke har nogen bemærkninger)
3. VinduesIndustrien
4. Byggeskadefonden (Har sendt et høringssvar, hvori det fremgik, at organisationen ikke har nogen bemærkninger)
5. Intelligent Energi
6. Rådet for Grøn Omstilling
7. Energiforum Danmark
8. Kommunernes Landsforening
9. Brunata, Ista og Techem
10. Finans Danmark
11. Danske Bygningskonsulenter
12. VELUX
13. DI Byg
14. Tekniq Arbejdsgiverne
15. Forbrugerrådet Tænk
16. SYNERGI

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

17. Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning
18. Konstruktørforeningen
19. BL – Danmarks Almene Boliger

Høringsnotatet

Nedenfor redegøres for de væsentligste punkter i høringssvarene fra den offentlige høring. Svarene er opdelt i afsnit, der knytter sig til hovedemner i den langsigtede renoveringsstrategi. Der henvises i øvrigt til de fremsendte høringssvar, som er vedlagt dette høringssvar. Energistyrelsen er efter offentliggørelsen af høringssvaret blevet gjort opmærksom på, at høringssvaret fra Danske Bygningskonsulenter ikke var beskrevet i høringssvaret. Høringssvaret er på denne baggrund blevet revideret.

Kommentarer af generel politisk karakter samt forslag og kommentarer, der ikke vedrører den aktuelle høring, indgår ikke i høringssvaret.

Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført i kursiv på de efterfølgende sider.

Renoveringsstrategien som strategi

TEKNIQ Arbejdsgiverne, Energiforum Danmark og Rådet for Grøn Omstilling mener, at strategien i sin nuværende form ikke er en egentlig strategi. TEKNIQ Arbejdsgiverne og Rådet for Grøn Omstilling mener, at strategien nærmere har karakter af en afrapportering, hvor vedtagne virkemidler opremses. Her peger Rådet for Grøn Omstilling på, at der mangler en analyse af barrierer for energieffektivisering og hvilke tiltag, der bør gennemføres for at overvinde disse barrierer. Energiforum Danmark påpeger i stedet, at der mangler en vurdering af iværksatte tiltag.

Det er korrekt, at de vejledende delmål er baseret på en fremskrivning af tiltag og virkemidler i allerede indgåede aftaler. Der er dog ikke tale om egentlig status quo, idet de fastsatte mål fortsat skal indføres gennem de besluttede tiltag og virkemidler. De beskrevne tiltag og virkemidler er således udtryk for aktiv handlen.

Regeringen og Danmark er ikke i mål med energieffektiviseringsindsatsen. Delmålene kan løbende opdateres, så de tager højde for ny politik.

Køreplan for energieffektivisering: Oversigt over besluttede virkemidler i KEI20 og Grøn Boligaftale

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at der savnes en angivelse af potentialet for reduktioner på området i det omfang, det er muligt at opføre. Desuden ønsker både TEKNIQ Arbejdsgiverne og Energiforum Danmark en vurdering af effekten af hvert enkelt initiativ, der angiver i hvilken udstrækning, det bidrager til at reducere

drivhusgasudledningen. TEKNIQ peger på, at dette med fordel kunne opstilles som milepæle/KPI'er.

VELUX opfordrer i øvrigt til at undersøge, om nogle af de mange genopretningsmidler, som Danmark modtager fra EU, kan bruges til at renovere skolerne.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig ønsket om en styrket effektivisering af de enkelte initiativer samt opstilling af milepæle for initiativerne. Ministeriet bemærker, at effekten af de konkrete virkemidler vurderes ved indgåelsen af det politiske initiativ, og derfor fremgår af den tilhørende aftaletekst, i dette tilfælde for hhv. Grøn Boligaftale og Klimaafspraken for Energi og Industri, som ved indmelding af den langsigtede renoveringsstrategi var de bærende aftaler for energieffektivisering.

Flere af de nævnte tiltag og virkemidler bliver evalueret løbende. Det gælder fx for Bygningspuljen. Ydermere ønsker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet at fremhæve, at der sker en løbende afrapportering til Europa-Kommissionen, i form af løbende statusrapporter og en ajourføring af den danske Nationale Energi og Klimaplan (NECP), som skal ajourføres i 2024. Her er det således også muligt at opdatere fremskrivelser, effektbeskrivelser mv. under den langsigtede renoveringsstrategi.

Den danske genopretningsplan, som Danmark har sendt til Europa-Kommissionen april 2021¹, skal understøtte den grønne omstilling. Pengene fra EU går allerede i høj grad til massive investeringer i klima og grøn omstilling samt digitalisering, og planen er væsentlig mere grøn, end EU egentlig stiller krav om. I den danske genopretningsplan er der afsat 2 mia. til energieffektiviseringer, grøn varme og CCS, herunder finansieres tilskudspuljen til energieffektiviseringer i offentlige bygninger med 150 mio. kr. om året for 2021 og 2022. Det følger af principperne for udmøntning af tilskudsordningen til energiforbedringer mv. i kommunale og regionale bygninger, at tilskud ydes med afsæt i en model, der skal fremme flest mulige energibesparelser pr. tilskudskrone pr. år. Midlerne målrettes derfor ikke per se skolerne, men kan jf. principperne målrettes skoler, hvis der kan hentes flest energibesparelser pr. tilskudskrone.

Bygningsreglementets krav ved renovering

Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning og Rådet for Grøn Omstilling efterspørger begge en stillingtagen i strategien til, hvordan efterlevelse af bygningsreglementets krav ved renovering i højere grad sikres. Endvidere opfordrer SYNERGI til mere kontrol af bygningsreglementets efterlevelse, der bør

---

¹ <https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/april/dansk-genopretningsplan-skal-understoette-den-groenne-omstilling>

indføres så arbejds- og omkostningseffektivt så muligt og foreslår, at denne kontrol fx kan være et element i energimærkningen af bygningen.

Energistyrelsen noterer sig ovenstående hørings svar og mener, at det er vigtigt, at bygningsreglementets krav overholdes, men Energistyrelsen har dog ikke ressortansvaret for bygningsreglementet. Som led i opfølgning på Klimaftale for Energi og Industri mv. 2020 nedsætter Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet samt Indenrigs- og Boligministeriet en ministeriel arbejdsgruppe, der skal forholde sig til resultater samt opfølgende tiltag i forlængelse af analysen om efterlevelse af bygningsreglementet.

Energimærkningsordningen

Danske Bygningskonsulenter påpeger, at offentlige bygninger over 250 m² skal have et gyldigt energimærke og efterspørger, at Energistyrelsen foretager en målrettet indsats for at få energimærket de offentlige bygninger. KL og Dansk Industri efterspørger digitalisering af energimærkningsordningen med henvisning til, at der er behov for digitale energimærkningsdata dels for at sikre, at energimærket giver så præcist et billede af bygningernes tilstand som muligt, og dels for igennem digitalisering af kunne udbrede mærket. Det anbefales endvidere af Velux, at energimærket videreudvikles til at have data på indetemperatur, dagslysforhold og luftkvalitet.

Energistyrelsen mener, at energimærkningsdata er et effektivt værktøj til at fremme energibesparelser i bygningsmassen. Energistyrelsen arbejder løbende for at fremme brugen af energimærkningsordningen i private såvel som offentlige bygninger. Energistyrelsen har noteret sig efterspørgslen på digitale energimærkningsdata og ønsket om videreudviklingen af energimærkningsordningen, herunder også ift. indeklima. Energistyrelsen mener, at det er vigtigt, at prioritere den fortsatte udvikling af energimærkningsordningen og udbredelsen af data og digitalisering til brug for energieffektiviseringsindsatsen.

Indeklima og dynamiske varmeregnskaber i alment bolig byggeri

Forbrugerrådet Tænk og Rådet for Grøn Omstilling peger på, at forbedring af indeklima generelt bør have en mere fremtrædende rolle i renoveringsstrategien, da det vil være til gavn for klimaet såvel den enkelte forbruger, da et godt indeklima har en række positive afledte effekter herunder bedre sundhed og indlæringsevne i skoler og daginstitutioner. Brunata, Ista og Techem giver udtryk for, at de støtter, at det overvejes at måle på indeklimaet i alment boligbyggeri. Brunata, Ista og Techem mener ikke, at det er hverken energimæssigt eller målerfagligt ansvarligt at bruge indeklimamålinger som basis for varmeafregning. De mener endvidere, at det er i strid med EU lovgivning. Modsat anbefaler Velux, at der under ”dynamiske varmeregnskaber” måles på indeklima herunder indetemperatur, luftfugtighed og CO₂-indhold og at de dynamiske varmeregnskaber udvides til at være ”dynamiske

energiregnskaber”, der omfatter andre faktorer, der har indflydelse på boligens endelige energiforbrug og ikke mindst indeklimaet.

Energistyrelsen skal henvise til, at forhold vedr. indeklima, målerbekendtgørelsen mv. er Indenrigs- og Boligministeriets ressort. Energistyrelsen noterer sig, at Brunata, Ista og Techem som repræsentanter for målerbranchen ikke mener, at varmeafgiften bør afregnes efter målt indeklima samt at Velux anfører, at forsøgsordningen med dynamiske varmeregnskaber kan udvides til at omfatte flere elementer, der har indflydelse på boligens indeklima og endelige energiforbrug. Forsøgsordningen har til hensigt at motivere lejere i alment boligbyggeri til at vælge et godt indeklima, da det er godt for lejers sundhed og boligens stand. Efter en evaluering af forsøgsordningen vil det være muligt at genbesøge spørgsmålet om dynamiske varmeregnskaber og/eller energiregnskaber og på baggrund deraf foretage justeringer til ordningen.

Pulje til energibesparelser i bygninger

Vinduesindustrien anfører i sit høringssvar, at de produkter, som står opført på Bygningspuljens positivliste til vinduesudskiftning ikke medfører en øget besparelse på energiforbruget i eksisterende boliger, sammenlignet med produkter, der alene lever op til kravene i BR18. Endvidere mener VELUX, at der kun bør gives tilskud til vinduer, ovenlysvinduer og yderdøre med glas, som opfylder bygningsreglementets § 258. VELUX kritiserer desuden, at der er indført to niveauer for tilskud, som begge er betydeligt over bygningsreglementets krav.

VELUX anbefaler, at Bygningspuljen forøges betydeligt. Heroverfor står Rådet for Grøn Omstilling, som argumenterer for midlerne i Bygningspuljen ikke benyttes effektivt til fremme af energieffektivisering, bl.a. fordi der ydes tilskud til udskiftning af vinduer, hvor additionaliteten af tilskuddet vurderes at være meget lille, da der er tale om et tiltag, der gennemføres uden tilskud. Rådet for Grøn Omstilling vurderer, at der ville kunne opnås langt større effekt ved målretning af støtten mod de tiltag, der normalt ikke gennemføres uden tilskud, fx efterisoleringer af loft, ydervægge, terrændæk mv., der i mange tilfælde ikke gennemføres selv om, at det er et krav i medfør af bygningsreglementet. SYNERGI mener, at Bygningspuljen bør forholde sig teknologineutralt i tilskudssatserne og ikke favoriserer enkelte udvalgte teknologier. Endvidere bør der ligeledes være flere ansøgningsrunder, der kan modvirke stop and go-effekten. Intelligent Energi kritiserer, at Bygningspuljen ikke giver støtte til intelligent bygningsstyring, da analyser peger på, at styring af bygninger øger energibesparelsen fra ca. 15 til 20 pct. og samtidig sikrer, at bygningen kan spille intelligent sammen med energisystemet.

Vinduesudskiftning er langt den mest almindelige forbedring af klimaskærmen. Hvis Bygningspuljen skulle give tilskud til enhver lovlig vinduesudskiftning, ville den andel af puljen, som ikke er øremærket projekter med konvertering til varmepumpe, blive opbrugt flere gange alene til det formål. Derfor målrettes de begrænsede

tilskudsmidler til de mest energieffektive vinduer på markedet. Det har da også vist sig, at udbuddet af de mest energieffektive produkter, som kan modtage tilskud, er mere end fordoblet, siden puljen åbnede i oktober 2020. Den væsentligt øgede konkurrence i denne del af markedet vil som al konkurrence medføre faldende priser, og dermed mere energibesparelse per investeret krone. Kravniveauet for vinduer i Bygningspuljen medfører derfor flere energibesparelser for dem, som modtager tilskud, men også i forbindelse med at de mest energieffektive vinduer i stigende grad bliver en standardvare som følge af Bygningspuljen.

Bygningspuljen evalueres og justeres løbende. Forud for puljeåbningen i april 2021 blev det muligt at afholde flere årlige ansøgningsrunder, og der var en nedsættelse af tilskudssatser. Ved ansøgningsrunden i april 2021 var der en overvældende stor interesse, og inden for ca. 12 timer blev der søgt om tilsagn om tilskud for mere end de 250 mio. kr., der var afsat til denne runde af Bygningspuljen. Der er derfor nu igangsat et arbejde med at justere Bygningspuljen igen, hvor ovenstående opmærksomhedspunkter vil blive taget i betragtning. Samlet set er der afsat ca. 2,5 mia. kr. fra 2020-2026 til Bygningspuljen. Midlerne stammer fra Energifaftale 2018, Klimaaftale for energi og industri mv. 2020 og Finanslovsaftalen 2021.

Pulje til energibesparelser i erhverv

Energiforum Danmark og Tekniq Arbejdsgiverne undrer sig over, at effekten af erhvervspuljen medregnes, da kun en lille del af denne er målrettet bygninger og en stor del er målrettet procesenergi og energieffektiviseringer generelt. Tekniq Arbejdsgiverne anfører, at det som minimum bør angives, i hvilket omfang Energistyrelsen forventer, at erhvervspuljen vil blive anvendt til energieffektiviseringer af bygninger.

SYNERGI mener, at Erhvervspuljen er et positivt tiltag, der potentielt har stor effekt, og kan bidrage til at nedbringe energiforbruget i industrien, i denne forbindelse i relation til erhvervsbygninger. Ansøgningsgraden bør dog øges ved at gøre puljen mere smidig, hvilket vil øge efterspørgslen på puljens midler, hvis der justeres på budgetafgivelsesmulighederne, betingelserne for tilbagebetalingstiden øges, antallet af udbud øges, og dokumentationskravene nedsættes. Det bør også overvejes at inkludere tilskud til rådgivning i energiledelse målrettet SMV'er. De mindre virksomheder har ikke kapacitet til at efterleve den stigende efterspørgsel fra større virksomheder ift. dokumentationskrav og efterlevelse af skrappe klimakrav.

Igennem Erhvervspuljen kan der søges om tilskud til projekter, der medfører energieffektiviseringer og energibesparelser i det endelige energiforbrug i Danmark, herunder til energieffektiviseringer af energiforbrug, der ikke er procesenergiforbrug – fx effektiviseringer af energiforbruget til varme, belysning og ventilation mv. i erhvervsbygninger. Mængden af puljemidler, der anvendes til energieffektivisering af bygninger, vil afhænge af søgningen af puljen.

Erhvervspuljen bliver løbende evalueret og justeret med henblik på at sikre, at puljen har den tiltænkte effekt, og der bliver løbende taget stilling til, hvordan rammerne for puljen, herunder ansøgningsprocessen og dokumentationskravene, kan justeres. Det sker i tæt samarbejde med puljens interessenter.

Krav til energirenovering i kommunale og regionale bygninger

TEKNIQ Arbejdsgiverne peger på, at det fremgår af bygningsdirektivet, at strategien skal indeholde politikker og foranstaltninger, der er målrettet alle offentlige bygninger, men at kravet om en bindende indsats kun gælder for statens bygninger. VELUX, Energiforum Danmark og SYNERGI anbefaler i forlængelse heraf, at EU's krav om en energirenoveringsrate på 3 pct. af den statslige bygningsmasse skal udvides til også at omfatte kommunale og regionale bygninger. Omvendt peger Kommunernes Landsforening på, at der ikke er brug for krav, hvor alle kommuner bliver skåret over én kam men i stedet, at der skal skabes de rette forudsætninger for at bygge videre på det arbejde, kommunerne allerede er i gang med.

Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning mener ikke, at de kommunale virkemidler er tilstrækkelige, og peger på et behov for at styrke de statslige rammebetingelser og virkemidler

Som foreslået af Klimapartnerskabet for Byggeri og Anlæg, støtter SYNERGI og VELUX desuden også, at ingen offentlige bygninger bør have et dårligere energimærke end C i 2030. Rådet for Grøn Omstilling savner også et mere håndfast krav til energiforbruget i alle offentlige bygninger, og foreslår derfor, at dette skal reduceres med 30 eller 40 pct. frem til 2050.

SYNERGI mener, at der i kommuner og regioner skal stilles krav om udarbejdelse af en energieffektivitetsplan, som skal understøtte kommuner og regioner med at synliggøre, hvor og hvordan rentable energiprojekter kan gennemføres. SYNERGI mener desuden, at der bør udarbejdes en handleplan for udbredelse af private fx ESCO-projekter, samt at kommuner og regioner bør stille krav om et ambitiøst energimærke, når de indgår lejeaftaler.

TEKNIQ Arbejdsgiverne mener, at det er uambitiøst, at tiltag målrettet kommuner og regioner kun har karakter af information og kortlægning.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig de forskellige forslag til at styrke indsatsen for energiforbedringer i kommuner og regioner. Energirenovering er et vigtigt redskab – ikke kun for klimaet, men også fordi det tilvejebringer goder som et forbedret indeklima og besparelser på elregningen. Det bemærkes i den forbindelse, at det er en central prioritering for regeringen, at vejen til at indfri de danske klimamål skal være så omkostningseffektiv som mulig så vi ikke fordyrer indsatsen.

Regeringen har en konstruktiv dialog med kommuner og regioner om en ambitiøs indsats for energirenoveringer i den kommunale og regionale bygningsmasse. Til at understøtte denne indsats, har regeringen allerede vedtaget en række tiltag, som er implementeret eller under implementering, herunder:

- *Kortlægning af kommunale og regionale bygningers olie- og gasfyr fra Klimaaftalen for Energi og Industri med henblik på at understøtte en frivillig udfasning.*
- *Data- og digitaliseringsindsatser, herunder projektet Bygningshubben, som skal samle og udstille energi-, bygnings- og vejrdato.*
- *Ophævelse af anlægsloftet for kommuner og regioner i 2020 samt forøgelse af anlægsloftet i 2021.*
- *En tilskudspulje på 150 mio. kr. årligt i 2021-2022 fra sidste års finanslov målrettet energirenoveringer i kommunale og regionale bygninger.*

Desuden er der også afsat midler til bl.a. energirenoveringer via bygningspuljen (>2,5 mia. kr. i 2020-2026), erhvervspuljen (3,9 mia. kr.), og til grønne renovering af de almene boliger (30 mia. kr.).

Regeringen arbejder desuden for et markant højere EU-mål for energieffektivisering på 40 pct. i 2030 (2007-basisår) sammenholdt med det eksisterende på mindst 32,5 pct. Indfrielsen af EU's mål bør tage højde for de enkelte medlemslandes udgangspunkter; derfor skal indsatsen primært foregå gennem fælleseuropæiske virkemidler som fx produktregulering (ecodesign), renovering af bygninger (renoveringsbølgen, herunder bygningsdirektivet), krav til datacentre og EUs kvotehandelssystem (ETS). Det er ifm. revision af direktiv om energieffektivitet en prioritet, at det fortsat skal være muligt at implementere via den alternative metode, som sikrer, at art. 5 (vedr. renovering af offentlige bygninger) kan indfries så omkostningseffektivt som muligt. Interessevaretagelsen indgår i det igangværende arbejde med revision af relevante EU-direktiver i regi af EU's 'Fit-for-55'-lovpakke. Herunder drøftes også energirenoveringsraten, hvor Kommissionen minimum ønsker en fordobling af den årlige renoveringsrate. Regeringen støtter her op om en ambitiøs klimaindsats med fokus på omkostningseffektive energieffektiviseringer og dekarbonisering af den eksisterende bygningsmasse.

Information, uddannelse og rådgivning

Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning anfører, at de vil forholde sig positivt til en realisering af anbefalingerne, der fremgår i strategiens bilag 3. Københavns Kommune fremhæver dog i den forbindelse, at der er behov for at

større fokus på etageboliger med flere ejere såsom andels- og ejerboligforeninger, da der for nuværende er meget fokus på enfamiliehuse.

Energistyrelsen noterer sig ovenstående.

Data og digitalisering

Intelligent Energi fremhæver, at energieffektivitet ikke er vigtigere end energifleksibilitet på grund af den stigende energiproduktion fra sol og vind. Det afgørende er, at når man renoverer bygninger i en langsigtet strategi, så er digital styrbarhed af bygningen, det allervigtigste. Helt konkret hæfter Intelligent Energi sig ved, hvor få initiativer der målrettet sikrer en digital fremtidssikring af investeringer i renovering af bygningsmassen. Danske Bygningskonsulenter anbefaler, at Energistyrelsen ser på de muligheder, som foreligger i Klimatryk.pro. Klimatryk.pro er et indberetningssystem, som trykprøvningsvirksomheder anvender til udarbejdelse af trykprøvningsrapporter. Systemet indeholder dermed data for den danske bygningsmasse, der kan understøtte databaseret energiledelse.

Energistyrelsen noterer sig Intelligent Energis høringssvar og anerkender, at der kan være væsentligt potentiale i at anvende data- og digitalisering til både energieffektivisering og energifleksibilitet. Energistyrelsen arbejder løbende på at fremme brugen af digitale værktøjer til disse formål samt at styrke datagrundlaget herfor. Ligeledes noterer Energistyrelsen sig mulighederne for data om den danske bygningsmasse som forslået af Danske Bygningskonsulenter.

Økonomiske incitamenter - puljer

Dansk Industri opfordrer til, at der afsættes en statslig pulje på 100 mio. kr., hvor offentlige myndigheder kan få tilskud til afdækning af energieffektiviseringspotentialer. Ydermere foreslår Danmarks Almene Boliger, Danske Arkitektvirksomheder, Dansk Industri, Dansk Erhverv og BAT-kartellet, at der afsættes godt 100 mio. kr. årligt frem til 2026 i Nybyggerifonden til en Klima- og Erhvervsfond, som årligt kan tilvejebringe ca. 2 mia. kr. på lånemarkedet til investeringer i grønne renoveringer, som har fokus på anvendelse af bæredygtige materialer og fremme af energieffektiviseringer.

Regeringen har høje ambitioner på klimaområdet, og regeringen har sat ambitiøse klimamål på Danmarks vegne, som skal nås gennem en lang række tiltag og virkemidler. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har noteret sig de to forslag til oprettelse af puljer, som kan understøtte en øget energieffektiviseringsindsats både i offentlige og private bygninger.

Økonomiske incitamenter – anlægsloftet

SYNERGI, VELUX og Rådet for Grøn Omstilling fremhæver anlægsloftet som en barriere for energirenoveringer i kommunale og regionale bygninger. Rådet for Grøn Omstilling anfører, at det vil være langt mere effektivt at lempe eller helst

fjerne anlægsloftet for investeringer i energieffektivitet og desuden give udvidet låneadgang uden henlæggelse for disse investeringer fremfor at yde tilskud. VELUX peger også på at lempe anlægsloftet ved fx at undtage energirelaterede projekter fra anlægsloftet, og opfordrer til at sætte skolerenoveringer i fokus i økonomiaftalen for 2022. Sidst fremhæver SYNERGI, at det bør klargøres over for kommuner og regioner, at det er muligt at foretage energirenoveringer uden om anlægsloftet og lånebekendtgørelsens deponeringsregler og opfordrer til, at der frem til 2030 udformes et grønt anlægsloft.

Kommunale udgifter til energibesparelserprojekter i kommunale bygninger påvirker de samlede offentlige udgifter på lige fod med andre kommunale investeringer. Hvis udgifter, som i dag er omfattet af anlægsrammerne, undtages fra udgiftsstyringen via de aftalte anlægsrammer, vil det således kræve særskilt finansiering af et højere niveau for de kommunale anlægsudgifter fra det samlede økonomiske råderum eller alternativt svække de offentlige finanser. Undtagelse af specifikke anlægsudgifter fra anlægsrammen vil på den led fortrænge rum til andre offentlige investeringer inden for de samlede udgiftsrammer (kollektiv trafik, infrastruktur mv.).

Undtagelse af specifikke kommunale udgifter fra anlægsrammen vil svække den samlede styring og prioritering af offentlige anlægsudgifter. Den nuværende rammestyling af kommunernes samlede bruttoanlægsudgifter understøtter, at de enkelte kommuner kan foretage prioriteringer af deres anlægsinvesteringer på baggrund af lokale behov og ønsker inden for samlede ansvarlige rammer. Styringen understøtter således endvidere, at de samlede offentlige udgifter overordnet udvikler sig i overensstemmelse med regeringens økonomiske planer.

Vejledende delmål

Rådet for Grøn Omstilling mener, at der bør sættes ambitiøse delmål for energieffektiviseringsindsatsen, som tager udgangspunkt i en analyse af det langsigtede samfundsøkonomiske potentiale for energieffektivisering, og på dette grundlag fremlægge køreplaner for, hvorledes potentialet kan realiseres. SYNERGI og Energiforum Danmark mener, at regeringen også bør sætte et mål om reduktion af det faktisk opgjorte nettovarmeforbrug pr. m² for 2040 og 2050.

VELUX og Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning mener, at det vejledende delmål for det faktisk opgjorte nettovarmeforbrug pr. m² bør skærpes. Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning mener desuden, at målet kan hæves til 10 pct. og dermed matche det tekniske potentiale. Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning peger desuden på, at delmålene for 2030, 2040 og 2050 ikke udelukkende bør fastsættes på baggrund af beregnet varmetab pr. m², men fremadrettet også ift. det faktiske varmeforbrug.

Fsva. de vejledende delmål peger Konstruktørforeningen på, at der ud over de nuværende vejledende delmål også bør fastsættes et minimumsmål og gerne et vejledende delmål hertil.

Det er op til de enkelte medlemsstater i EU at vurdere, om de vil fastlægge et eller flere delmål i hhv. 2030, 2040 og 2050. Regeringen har lagt op til at fastlægge to vejledende delmål for energieffektivisering af bygningsmassen.

Regeringen og Danmark er ikke i mål med energieffektiviseringsindsatsen. Det er derfor vigtigt at understrege, at delmålene løbende kan opdateres, så de tager højde for ny politik. De vejledende delmål er fastsat ud fra Klimaaftalen for Energi og Industri mv. og Grøn boligaftale. Nye aftaler som finansloven og den nye basisfremskrivning, som lander til sommer, kan derfor tænkes at indgå i NECP-ajourføringen i 2024, hvor afsnit om LTRS'en kan ajourføres med nye politikker og virkemidler.